

Hybrid
Warfare
Research
Institute

HIBRIDNE PRIJETNJE I OTPORNOST DRUŠTVA, KRITIČNE INFRASTRUKTURE I DRŽAVE

7.-8. listopada 2022., Zagreb, Hrvatska, Croatia

Zaključci 7. Zagrebačkog sigurnosnog foruma 2022

Programski i znanstveni odbor 7. ZSF-a, nakon održanih predavanja i nekoliko krugova razgovora, donio je sljedeće zaključke:

1. Postoji snažna promjena u stavovima i percepcijama o mogućim rizicima i prijetnjama diljem Europe koje su povezane s nacionalnom i regionalnom sigurnosti i stabilnosti. Ruska invazija na Ukrajinu svakako je velikim dijelom utjecala na ovakve promjene. Na nju je utjecao i snažan osjećaj nesigurnosti uzrokovan pandemijom koronavirusa.
2. NATO je središnji stup europske sigurnosti. Ovo je oštra promjena stajališta mnogih ljudi u Europi koji su do prije samo nekoliko godina tvrdili da je NATO izgubio svoju ulogu u sigurnosti Europe i da ga treba raspustiti. Postojeća sigurnosna strukture u čijem središtu je NATO, pokazala se opravdanom za postojanje, posebno u kontekstu ruske agresije na Ukrajinu.
3. Postoji šira uključenost vlade i subjekata civilnog društva u oblikovanju i provedbi sigurnosne politike u Europi ali i šire. Sigurnosna politika je u prošlosti bila dobro definirana, ograničena arena u kojoj su glavni akteri bili ministarstvo obrane i vojska. Sada, uz spoznaju da je hibridno ratovanje postalo glavna prijetnja, dostizanje nove više razine sigurnosti zahtijeva oživotvorenje koncepta Domovinske sigurnosti s ciljem obrane slobode i demokracije. Sigurnost postaje mjera otpornosti na nove sigurnosne izazove.
4. Hibridno ratovanje postalo je pravilo, a ne iznimka. Donedavno su hibridno ratovanje mnogi smatrali perifernom, čak tajanstvenom vrstom ratovanja. Ruska invazija na

Ukrajinu i hibridni napadi koji su tom napadu prethodili ali i uslijedili, jasno pokazuju da je hibridno ratovanje sastavni dio središnjeg dijela međudržavnog sukoba, baš kao i budući sukobi i ratovi između različitih strana.

5. Kritična infrastruktura postaje ključna meta u hibridnom ratovanju. Njena ranjivost dodatno će se povećati energetsom krizom. Energetska infrastruktura je velika, raspršena i teško ju je zaštititi. Ubrzano postaje ne samo osjetljiva žila kucavica za društva i gospodarstva, već i meta za dobro planirane potencijalne napade hibridnog ratovanja. Stoga moramo usvojiti i primijeniti moderna razmišljanja o zaštiti kritične infrastrukture. Moramo usmjeriti svoje napore na definiranje ključne kritične infrastrukture (KKI) koju je potrebno posebno zaštititi. KKI može se definirati kao kritična infrastruktura na koju se najviše oslanja funkcionalnost drugih kritičnih infrastrukture, a kvar KKI može imati značajni negativni kaskadni učinak kvarova na druge KI.
6. Ruske hibridne prijetnje i njihov maliciozni utjecaj na društva i stanovništvo NATO saveznika je značajan. Namjera je stvoriti društvene podjele, pukotine koje će hibridni napadač iskoristiti za svoje potrebe. Jačanje demokracije, zaštita slobode i društva te povećanje društvene otpornosti na hibridne prijetnje treba biti jedan od osnovnih stupova sigurnosti NATO saveznika i država članica EU.
7. Hibridnu analizu rizika i prijetnji potrebno je napisati na nacionalnoj razini i na razini organizacija poput NATO-a i EU. Na ZSF 2022 vidjeli smo brojne primjere kako aktivnosti koje na prvi pogled izgledaju kao uobičajene komercijalne, financijske i društvene aktivnosti, imaju potpuno drugačiju pozadinu i namjere koje bi mogle dovesti do budućih zlonamjernih hibridnih djelovanja, od strane hibridnog napadača.
8. Promjenjivi nacionalni prioriteti prema izdacima za obranu bit će ograničeni inflacijom i gospodarskom krizom. Trenutni cilj mnogih država članica NATO-a o dostizanju razine rashoda za obranu od 2% BDP-a bit će teško postići s obzirom na to da se ekonomska kriza produbljuje, a inflacija tjera na smanjenje javne potrošnje. Bliža europska koordinacija i integracija u obrani i sigurnosti, kao i bliža suradnja s europskim saveznicima kao što je Izrael, može postići znatne uštede u obrambenim

izdacima, dok u isto vrijeme poboljšava ukupne vojne sposobnosti i obrambeni položaj.

9. Jedan od ključnih odgovora za razvoj otpornosti društva i države na hibridne prijetnje je znanstvena suradnja različitih partnera i stručnjaka na nacionalnoj i međunarodnoj razini. Bez ulaganja u istraživanje i razvoj, multidisciplinarnog pristupa nadolazećim sigurnosnim izazovima, integracije znanja, bez stvaranja međunarodne mreže stručnjaka i mogućnosti razmjene informacija i znanja, bit će vrlo teško dovoljno rano prepoznati signale nadolazećih hibridnih prijetnji. Moramo pomaknuti fokus znanstvenika kako bismo napravili duboko i značajno istraživanje o rizicima koji imaju malu vjerojatnost pojavljivanja, ali snažne negativni posljedice.

10. Rizik od uporabe oružja za masovno uništenje (WMD) u ruskoj agresiji na Ukrajinu 2022, bio je, i jest, argument kojim je Rusija, očito, pokušala izboriti bolju poziciju za sebe u pregovorima koji će u nekom trenutku započeti.

Čini se da se rizik korištenja WMD-a, posebice nuklearnog oružja, kao jednog od vektora zlonamjernog napada, pokazao kao vrlo riskantan potez za napadača. Potencijalne ruske namjere da prva upotrijebi oružje za masovno uništenje u Ukrajini naišlo je na značajan negativan stav i reakcije međunarodne zajednice. Kako zemalja saveznica u NATO savezu tako i drugih kao što je Kina. Postojeća sigurnosna arhitektura se pokazala dovoljnom da spriječi korištenje WMD-a odvrćajući ga prijetnjama protunapada korištenjem kombinacije modernog oružja podržanog masivnim kiber napadima unutar i izvan kiber domene.

Jačanje demokracije, zaštita slobode i društva

